

## Utbildningsinspektion i Centralskolans förskoleklass, grundskola årskurs 1–9 och obligatorisk särskola

### Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Inledning .....                                      | 1 |
| Underlag .....                                       | 1 |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2 |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 3 |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 5 |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 9 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Centralskolan den 1–3 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Centralskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Centralskolan har intervjuer genomförts med rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever, elevrådsrepresentanter och föräldrar. Inspektörerna har besökt förskoleklasserna, grundskolans årskurs 2–9, de två särskilda undervisningsgrupperna samt klasser i grundsärskola och träningsskola, dvs. den obligatoriska särskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

## Beskrivning av skolan

| Centralskolan         | Antal barn/elever |
|-----------------------|-------------------|
| Förskoleklass         | 23                |
| Obligatorisk särskola | 44                |
| Grundskola            | 374               |

Uppgifter om elevantal har lämnats av skolan och avser januari 2006. Av Centralskolans 441 elever har 105 skolskjuts.

Verksamheten leds av en tillfälligt förordnad rektor och omfattar två förskoleklasser, nitton klasser (åldershomogena och åldersblandade) i grundskolans årskurs 1–9 samt två särskilda undervisningsgrupper (Odenskolan och Söderskolan) med tolv elever i årskurs 1–6. Det finns även en obligatorisk särskola, fortsättningsvis benämnd ”särskola”, med åtta klasser i grundsärskolans och träningsskolans årskurs 1-10. Särskolan har under några år haft en egen rektor, budget, kvalitetsredovisning och arbetsplan men under 2003 påbörjades ett projekt som syftar till att den från hösten 2007 skall ingå som en del i Centralskolans verksamhet. Slutligen finns det ett fritidshem vars verksamhet inte har granskats i denna inspektion.

Den pedagogiska personalen är indelad i sex arbetslag som vart och ett leds av en verksamhetsledare. Följande arbetslag finns: fritidshem, förskoleklass och årskurs 1–3, årskurs 4 – 6, årskurs 7 – 9, de två särskilda undervisningsgrupperna, särskolan (som har tre verksamhetsledare). I skolans ledningsgrupp ingår rektorn och en verksamhetsledare från respektive arbetslag.

Centralskolan ligger i centrala Märsta och har sin verksamhet förlagd i åtta byggnader som uppfördes mellan 1925 och 2002. De särskilda undervisningsgrupperna, Odenskolan och Söderskolan, finns i två villor några minuters promenad från övriga skolbyggnader. En del av skolans byggnader är nyligen renoverade medan andra är slitna.

## Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Centralskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Vid Centralskolan pågår det ett aktivt och engagerat arbete med att utveckla och förbättra verksamheten. I det ingår såväl organisationsöversyn som insatser av pedagogisk karaktär. Rektorn är förtrogen med verksamheten och utövar ett tydligt ledarskap som uppfattas som väl fungerande. Det bedrivs ett aktivt arbete med normer och värden och för att motverka kränkande behandling.

Förskoleklassernas verksamhet bedöms vara utformad på ett sätt som ger eleverna möjlighet att utvecklas och nå resultat på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen. I de särskilda undervisningsgrupperna, Odenskolan och Söderskolan, ges eleverna goda förutsättningar till lärande och utveckling. I grundskolan och särskolan är undervisningen utformad så att eleverna ges möjlighet att träna förmågan att arbeta såväl enskilt som självständigt, reflektera och analysera. Merparten av eleverna förmedlar en nyfikenhet och lust att lära. Alla

elever har en individuell utvecklingsplan och utvecklingssamtal genomförs. I särskolan finns det ett brett utbud av individuella anpassningar.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kunskapsresultat i grundskolan bör förbättras.
- Skolan bör följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling och resultat i såväl grundskolan som särskolan.
- Eleverna i grundskolan och särskolan bör ges tydligare möjligheter till inflytande och delaktighet över den egna utbildningen.
- Skolan bör se till att alla elever i grundskolan får det särskilda stöd de behöver.
- Arbetet med utvecklingssamtal och åtgärdsprogram bör förbättras i särskolan. Även informationen om möjligheten till ett allmänt studieomdöme och rätten till betyg bör förbättras.
- Verksamheten med språkval bör ses över.
- Skolan bör analysera verksamheten med svenska som andraspråk och se till att de elever som behöver sådan undervisning får det.
- Grundskolans information om fortsatta utbildningsmöjligheter bör förbättras.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skriftliga omdömen utfärdas inte i enlighet med författningarnas krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång saknas (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap erbjuds inte på ett sådant sätt att eleverna i årskurs 5 ges förutsättningar att nå målen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Utbildningens totala omfattning i grundskolan motsvarar inte det antal timmar eleverna har rätt till (bilaga 3 till skollagen).

### Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

#### Kunskaper

Förskoleklassernas verksamhet bedöms vara utformad på ett sätt som ger eleverna möjlighet att utvecklas på det sätt som anges i de nationella målen för skolformen.

För särskolans del anger rektorn och personalen att elevernas kunskapsutveckling är bra. Inspektörerna har dock inte kunnat bedöma resultaten närmare ef-

tersom det saknas system på skolnivå för att redovisa, följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat.

I grundskolan var det, enligt uppgifter från skolan, 80 procent av eleverna i årskurs 5 som i de nationella ämnesproven år 2005 nådde målen i matematik. 76 procent nådde målen i svenska och engelska. Andelen elever som nådde målen i samtliga dessa ämnen var 72 procent. Det var ingen nämnvärd skillnad mellan pojkarnas och flickornas resultat. Utöver dessa ämnen har skolan inte kunnat redovisa vilka resultat som har nåtts för de yngre eleverna. I de nationella proven år 2005 i årskurs 9 var det 87,5 procent av eleverna som nådde målen i svenska, 91 procent i engelska och 75 procent i matematik. Andelen elever som nådde målen i samtliga dessa ämnen var 70 procent medan 68 procent nådde målen i samtliga kursplaneämnen.

Det genomsnittliga meritvärdet (det genomsnittliga värdet av de 16 bästa betygen i elevernas slutbetyg i årskurs 9) har varierat. Nedan angivna meritvärden baseras på 56 elever år 2005 och 54 elever år 2004.

| År   | Centralskolan,<br>pojkar | Centralskolan,<br>flickor | Centralskolan,<br>flickor/pojkar | Sigtuna<br>kommun | Riket |
|------|--------------------------|---------------------------|----------------------------------|-------------------|-------|
| 2004 | 186                      | 208                       | 199,2                            | 201,5             | 206,9 |
| 2005 | 176                      | 218                       | 199,5                            | 207,4             | 206,3 |

Skolan har sedan 2004 vidtagit insatser för att förbättra kunskapsresultaten i bland annat matematik.

Inspektörerna bedömer att de kunskapsresultat som redovisats för grundskolans del är bra i vissa delar till exempel vad gäller andelen elever i årskurs 9 som nådde målen i engelska i de nationella proven år 2005. Däremot bedöms resultaten för pojkar i årskurs 9 som helhet vara svaga liksom resultaten i årskurs 5 i de nationella proven. Inspektörernas samlade bedömning är därför att resultaten bör förbättras. Inspektörerna bedömer vidare att det på skolnivå, i såväl grundskolan som särskolan, bör finnas en tydligare uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling och resultat. I analyser bör bland annat ingå såväl genusaspekter som kunskapsresultat i förhållande till vidtagna stödinsatser. Att en skola följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat är av stor betydelse inte minst då ställning skall tas till vilka fortsatta åtgärder som bör vidtas för att förbättra verksamheten och resultaten.

### Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål

Skolans verksamhet är utformad så att eleverna ges möjlighet att träna förmågan att arbeta såväl enskilt som självständigt, reflektera och analysera. Merparten av eleverna förmedlar vid inspektionen en nyfikenhet och lust att lära. Inspektörerna vill särskilt framhålla de särskilda undervisningsgrupperna, Oden-skolan och Söderskolan, där eleverna i mycket positiva ordalag förmedlar hur skolan ger dem goda förutsättningar till utveckling och lärande.

Inspektörernas samlade bedömning är att resultaten av skolans arbete i dessa delar är bra.

### Normer och värden

Merparten av eleverna förmedlar att de uppfattar skolmiljön som trygg och att det som regel finns arbetsro i skolan. Det finns några klasser där det har varit oroligt och stökigt vilket uppmärksammades av skolan och ledde till åtgärder.

Som ett resultat av insatserna har situationen nu förbättrats. Det bedrivs också ett aktivt arbete i förskoleklasserna, särskolan och grundskolan mot kränkande behandling och i värdegrundsfrågor. Resultaten beskrivs av såväl elever, personal och föräldrar som bra. Kränkande behandling förekommer sällan däremot har en del elever fortfarande ett grovt språkbruk.

Eleverna har möjlighet till inflytande och delaktighet över verksamheten och den egna undervisningen men det förekommer enligt inspektörernas bedömning i en alltför begränsad omfattning. Detta behandlas vidare i nästa avsnitt.

Inspektörernas bedömer att resultaten av skolans arbete med normer och värden är bra som helhet men det är viktigt att fortsätta arbetet med att få arbetsro i alla klasser och komma till rätta med det språkbruket.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer resultaten som goda i fråga om elevernas möjlighet till utveckling och lärande i förhållande till läroplanens mål men kunskapsresultaten i grundskolan bör förbättras. Skolans bör även förbättra arbetet med att följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling och resultat på skolnivå i såväl grundskolan som särskolan. Resultaten av arbetet med normer och värden bedöms som helhet vara bra men arbetet med att få arbetsro i alla klasser och motverka grovt språkbruk bör fortsätta.

## **Bedömning av verksamheten**

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

### **Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet**

Klassråd genomförs i grundskolan och grundsärskolan medan träningsskolan istället har samlingar. Under föregående termin saknades ett fungerande elevråd men vid inspektionen pågick ett arbete med att starta upp en sådan verksamhet. För att få till stånd ett bra elevrådsarbete har en ny arbetsstruktur utarbetats, studiebesök gjorts i andra kommuner m.m. Elevrådsrepresentanter utses under vårterminen 2006.

Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till inflytande och delaktighet över verksamheten har varit begränsade under en period men att det nu skapas former för att detta skall fungera. Inspektörerna förutsätter att skolan noga följer upp att det pågående förändringsarbetet leder till att eleverna får det inflytande och delaktighet de bör ha enligt författningarna.

I fråga om elevernas inflytande och delaktighet över den egna utbildningen visar inspektionen att det finns en vilja och ambition hos personalen att detta skall fungera väl. I praktiken förekommer det dock i varierande omfattning i de olika årskurserna och mellan lärarna och tycks inte alltid öka med elevernas stigande ålder och mognad. Det är ofta läraren som talar om vilka uppgifter som skall göras och när, elevernas inflytande gäller främst att de kan bestämma i vilken ordning de skall göra anvisade uppgifter. De har begränsade möjligheter

till ett reellt inflytande och delaktighet i frågor som rör val av arbetsformer och hur uppgifter skall redovisas. Undantag förekommer dock, exempelvis då eleverna arbetar i ett av skolan valt tema. Där kan det föras diskussioner om ”Vad vill vi veta? Hur kan vi ta reda på det? Hur vill vi redovisa det?”.

Inspektörernas samlade bedömning är att eleverna i såväl grundskolan som särskolan bör ges tydligare möjligheter att med stigande ålder och mognad utöva inflytande och delaktighet över den egna utbildningen.

Centralskolan arbetar med att förebygga och åtgärda kränkande behandling. Till grund för detta ligger skolans ”Rutinplan för arbetet mot kränkande särbehandling och mobbning bland elever och vuxna” som gäller samliga verksamhetsformer. Inspektörerna noterar att planen innehåller vissa inaktuella uppgifter, exempelvis om vilka på skolan som arbetar med dessa frågor, men detta behandlas inte vidare eftersom skolan från den 1 april 2006 istället skall ha en likabehandlingsplan (lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, SFS 2006:67).

### **Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen**

I Sigtuna kommun har det utarbetats kommunövergripande kravnivåer i samtliga ämnen i årskurs 3, 6 och 9. Merparten av de intervjuade lärarna i Centralskolan anger att de i första hand utgår från de nationella kursplanerna och att de uppfattar kommunens kravnivåer som en form av lägsta nivå som skall uppnås. Med hänsyn till styrdokumentens status och innehåll kommenteras kommunens kravnivåer, och dess betydelse för verksamhetens utformning och inriktning, vidare i kommunrapporten.

Centralskolan strävar efter att verksamheten skall vara organiserad och utformad på ett sätt som svarar mot elevernas förutsättningar och behov. Inspektörerna uppfattar dock att graden av samverkan och samsyn i pedagogiska frågor varierar såväl mellan förskoleklasser och grundskolan som mellan grundskolans olika årskurser. Det medför att den integration och pedagogiska ”röda tråd” som bör genomsyra hela verksamheten från förskoleklass till och med årskurs 9 inte är utvecklad på det sätt som vore önskvärt. Rektorn har påbörjat ett arbete med att förbättra detta, i det ingår såväl pedagogiska aspekter som en organisationsöversyn. Inspektörerna ser det påbörjade förbättringsarbetet som positivt och vill understryka vikten av att det genomförs.

Inspektörerna vill vidare uppmärksamma att det i en av förskoleklasserna finns elever som anges vara mottagna i särskolan. Denna uppgift framkommer såväl i samtal med föräldrar som i skolans redovisning av elevantal i särskolan. Vid kompletterande förfrågningar till rektorn anges att personalen i förskoleklassen visserligen ingår i särskolans arbetslag men att det inte är någon elev i förskoleklass som är mottagen i särskolan. De delvis motstridiga uppgifterna anges bero på att skolan eftersträvar ett inkluderande synsätt och att några elever i förskoleklassen kan komma att tas emot i särskolan. Inspektörerna vill understryka att det av författningarna framgår att förskoleklass inte ingår som en del i särskolans verksamhet vilket innebär att det saknas grund för att ange att ett barn i förskoleklass kan vara mottaget i särskolan. Det bör inte råda oklarhet om detta vare sig hos personal eller hos föräldrar. Frågan behandlas vidare i kommunrapporten.

Alla elever har en individuell utvecklingsplan men en del lärare anger att de inte uppfattar planerna som "levande dokument". Vid intervju med föräldrar framkommer att vissa saknar en tydlig uppföljning av de mål och insatser som har noterats i barnets utvecklingsplan. Enligt rektorns uppfattning är de individuella utvecklingsplanerna mycket viktiga och det har därför påbörjats fördjupade diskussioner med personalen för att förbättra arbetet med planerna ytterligare. Inspektörerna förutsätter att skolan fortsätter det nu påbörjade förbättringsarbete med de individuella utvecklingsplanerna.

I särskolan görs individuella anpassningar i såväl undervisning som val av läromedel och arbetsuppgifter. I intervjuer framkommer dock att en del föräldrar är tveksamma till om alla elever får tillräckliga utmaningar och möjligheter att utveckla sina kunskaper. Personalen uppger att de arbetar kontinuerligt med detta men att det ibland kan vara svårt att få till stånd klassammansättningar som fullt ut svarar mot elevernas förutsättningar och behov. Inspektörerna konstaterar att inspektionen skall gälla verksamheten som helhet men inte bedömningar av enskilda elevers kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att det av de uppgifter som har framkommit är svårt att få en fullgod bild av om särskolans verksamhet är utformad så att den stimulerar och utmanar alla elever på det sätt som är avsett. Orsaken är bland annat att resultatredovisningar saknas i särskolan vilket har behandlats även i avsnitt 1. Inspektörerna vill framhålla vikten av att även särskolan har system för att följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling och resultat på skolnivå. Det kan ge de underlag som behövs för att kunna bedöma om skolans verksamhet är utformad på ett sätt som gör att eleverna får de utmaningar och stöd de behöver för sin kunskapsbildning.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Skolan har en handlingsplan för hur arbetet med att identifiera och ge särskilt stöd skall bedrivas och enligt såväl lärare som elevvårdspersonal resulterar det i att elever i behov av stöd uppmärksammas. Det finns ett aktivt och engagerat elevvårdsteam med psykolog, kurator och skolsköterska. Åtgärdsprogram upprättas i grundskolan men i särskolan har det endast gjorts för några få elever, trots att ett flertal elever där har särskilda stödinsatser. I grundskolan anger såväl lärare som elevvårdspersonal att det förekommer att stödinsatser som angetts i ett åtgärdsprogram inte ges till följd av bristande resurser. Som exempel nämns att det i årskurs 4–6 saknas tillgång till stöd i form av speciallärare (alternativt specialpedagog) trots att det i nationella prov har framkommit att en del elever där har betydande kunskapsbrister. Ett annat exempel är studiehandledning på elevens modersmål (som enligt författningarna kan ges i såväl grundskolan som särskolan) som ges till 15 elever trots att det enligt lärarna är fler som bedömts behöva det.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se till att särskilt stöd ges i en omfattning som motsvarar elevernas faktiska behov och utifrån författningarnas krav. De stödinsatser som anges i ett åtgärdsprogram skall genomföras. Inspektörerna bedömer vidare att arbetet med att upprätta åtgärdsprogram i särskolan bör förbättras.

Anpassad studiegång anges enligt lärarna förekomma för några elever trots att formellt beslut om detta saknas. Rektorn anger att detta kan stämma men det har vid inspektionen inte varit möjligt att få mer precisa uppgifter om hur många elever det kan gälla.

Inspektörerna bedömer att bristerna i fråga om beslut om anpassad studiegång inte är godtagbara. Skolan måste se till att det finns fungerande rutiner för att utreda och fatta beslut om anpassad studiegång.

### **Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning**

Beträffande utvecklingssamtal i särskolan uppger såväl lärare som föräldrar att det har förekommit att några få elever inte deltagit till följd av skäl som inte är relaterade till elevens faktiska förmåga att medverka. I inspektionens uppdrag ingår det inte att pröva om det i varje enskilt fall har gjorts en adekvat bedömning av detta, däremot vill inspektörerna framhålla vikten av att utvecklingssamtal alltid utformas så att den enskilde eleven ges möjlighet att delta. Detta eftersom syftet med utvecklingssamtalet skall vara att behandla hur det fungerar för eleven i skolan, vilka resultat som har uppnåtts och vilka insatser som kan behöva vidtas för att eleven skall kunna nå uppsatta mål. Det är således ett möte där elevens skolsituation behandlas och där eleven ges möjlighet att påverka sin utbildning.

Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen bör förbättras i särskolan så att alla elever ges möjlighet att delta i dem.

Elever i årskurs 9 i grundsärskolan anger att de inte känner till möjligheten att få ett allmänt studieomdöme utöver det intyg som utfärdas då de avslutar sin skolgång. De är inte heller informerade om att elever i grundsärskolan, eller deras vårdnadshavare, kan begära betyg från årskurs 8.

Inspektörerna bedömer att informationen om allmänt studieomdöme och möjligheten att begära betyg i särskolan bör förbättras.

I grundskolan skall skriftligt omdöme utfärdas i de fall en elev inte når de mål som enligt kursplanerna skall ha uppnåtts i ämnet i slutet av det nionde skolåret. Av förarbeten framgår att omdömet skall beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden. Det är elevens kunskaper som skall stå i centrum och det kan det också anges vilka stödåtgärder som har satts in. Vid inspektionen har det framkommit att det förekommer att skriftligt omdöme inte utfärdas trots att en elev inte har uppnått målen i ett ämne. Vid granskning har det även noterats att uppgifterna i ett omdöme kan vara så knapphändiga att de inte kan anses ge den information som avses i författningarna.

Inspektörerna bedömer att skriftliga omdömen inte utfärdas i enlighet med författningarnas krav och belyser inte elevens kunskapsutveckling på ett adekvat sätt.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

I Centralskolan upprättas årligen en kvalitetsredovisning för förskoleklass och grundskola samt en för särskolan. Fokuserade områden i 2004 års kvalitetsredovisning i grundskolan var "inflytande", "lärande" och "resultat". För särskolans del var det "grundläggande värderingar", "samverkan, delaktighet och inkludering", "lärandet" samt "hälsa". I redovisningarna behandlas "processen" inom respektive område, resultat, måluppfyllelse och åtgärder för utveckling och förbättring.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning bör förbättras. I den beskrivs resultat utifrån ett antal mål som har hämtats från kommunens skolplan men det är svårt att få en tydlig bild av hur väl de nationella målen har

uppnåts. Slutsatser och planerade åtgärder är i vissa fall kopplade till resultaten, i andra fall inte. Av kvalitetsredovisningen bör det tydligare framgå i vilken mån de nationella målen har uppnåts och vilka åtgärder som skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på den förändring som trätt i kraft den 15 augusti 2005 och som bland annat syftar till att arbetet med kvalitetsredovisning skall främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål samt utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Det finns, inte minst hos rektorn, en tydlig ambition och vilja att utveckla och förbättra verksamheten. Det har bland annat resulterat i en pågående översyn av nuvarande verksamhet och ett antal insatser för att vidareutveckla den såväl organisatoriskt som pedagogiskt.

Inspektörerna bedömer att skolans förbättringsarbete har en god kvalitet. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan i detta arbete även beaktar vikten av uppföljningar och analyser av elevernas kunskapsresultat på skolnivå, något som har behandlats i avsnitt 1.

### **Ledning och intern kommunikation**

Inspektionen har granskat ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och skolans ledning samt om skolans ledning fungerar effektivt för styrning. Även rektorns förtroenhet med verksamheten samt ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen har granskats.

Inspektörerna bedömer att dessa delar har en god kvalitet. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar ett tydligt pedagogiskt ledarskap som uppfattas som väl fungerande av personal, elever och föräldrar. Rektorn tar ett tydligt ansvar för att leda och utveckla verksamheten.

### **Sammanfattning**

Rektorn utövar ett tydligt pedagogiskt ledarskap och det bedrivs ett aktivt arbete med att vidareutveckla och förbättra verksamheten. Elevernas inflytande och delaktighet över den egna utbildningen bör dock förbättras och skolan bör se till att alla elever i grundskolan får det särskilda stöd de behöver. I särskolan bör utvecklingssamtalen förbättras och åtgärdsprogram upprättas då en elev har behov av särskilda stödåtgärder. Information om möjligheten att begära allmänt studieomdöme och betyg i särskolan bör också förbättras. Kvalitetsredovisningen bör också förbättras.

Skolan måste se till att fatta beslut om anpassad studiegång i enlighet med författningarnas krav. Detsamma gäller skriftliga omdömen i grundskolan.

## **Bedömning av förutsättningarna för utbildningen**

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

### **Tillgång till utbildning och information om utbildning**

I likhet med övriga grundskolor i Sigtuna kommun ingår Centralskolan i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan.

Rutiner inom kommunen för att säkerställa att eleverna under sin sammanlagda skoltid får sina garanterade 6 665 timmar saknas dock enligt rektorn. Vid inspektionen framkommer det att skolan följer en timplan som är utformad så att det blir ett underskott på ungefär 120 timmar. Inspektörerna bedömer att det inte är godtagbart att verksamheten i Centralskolans grundskola baseras på ett för lågt sammanlagt timantal. Detta måste åtgärdas. Rutinerna i kommunen för att se till att elever får sin sammanlagda garanterade undervisningstid behandlas i kommunrapporten.

Som språkval i grundskolan kan eleverna i årskurs 6 välja mellan franska, tyska, spanska eller svenska/engelska. Enligt uppgifter från elever har det förekommit att de tvingats ändra sitt språkval i senare årskurser därför att det har varit få elever som har läst det aktuella språket men detta förekommer inte längre. Av betygs katalogen år 2005 framgår att det i årskurs 9 var flera elever som saknade betyg i ett modernt språk, istället hade de betyg i svenska/engelska. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över hur denna verksamhet är utformad och genomförs så att andelen elever som läser ett annat modernt språk utöver svenska och engelska ökar. Därutöver är det viktigt att säkerställa att elever som börjar läsa ett modernt språk ges möjlighet att fortsätta dessa studier under åren i grundskolan.

Inspektörerna vill betona vikten av att skolan fortsätter sina ansträngningar att öka andelen elever som läser ett annat modernt språk utöver svenska och engelska

I Centralskolan är det 143 elever som har bedömts vara berättigade att delta i svenska som andraspråk, av dem deltar 41 i sådan undervisning. Inspektörerna konstaterar att det av författningarna framgår när undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas och att det är rektorn som beslutar om sådan undervisning skall anordnas. Inspektörerna ställer sig frågande till den diskrepans som finns mellan andelen elever som bedömts behöva nämnda undervisning och det antal som faktiskt får det. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera verksamheten med svenska som andraspråk och se till att elever som behöver sådan undervisning får det.

I grundskolan får eleverna undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap först i årskurs 6. Inspektörerna bedömer att utbildning därmed inte erbjuds på sådant sätt att eleverna ges förutsättningar att nå målen för ämnet i årskurs 5 i enlighet med den nationella kursplanen. Det är inte godtagbart och måste åtgärdas.

Information inför val till gymnasieskolan lämnas av en studie- och yrkesvägledare som arbetar en dag i veckan på skolan. Enligt rektorn har denna resurs varit alltför begränsad i förhållande till behovet. Uppgiften bekräftas av eleverna som anger att alla inte har fått önskad information om fortsatta studie- och yrkesvalsmöjligheter. Även föräldrar efterlyser mer information, flera uppgav i inspektionen att de inte ens var införstådda med när ansökan skulle göras till gymnasiet. Inspektörerna bedömer därför att skolans information om fortsatta utbildningsmöjligheter bör förbättras.

Vid inspektionen har det lämnats uppgifter om att det i några klasser i grundskolan förekommer insamling av medel till aktiviteter som skall genomföras på skoltid. Från central nivå i kommunen har direktiv utfärdats om att sådana insamlingar inte får ske. Frågan behandlas vidare i kommunrapporten.

### Personal

Rektorn är utbildad lärare och har gått Uppsala Universitets skolläraryrkesutbildning. Hon har lång erfarenhet av arbete i särskola och grundskolans lägre årskurser. I förskoleklasserna finns det fem utbildade förskollärare medan det i grundskolan finns 34 lärare, motsvarande 31,5 årsarbetare, och sex elevassistenter. Nästan samtliga lärare har lärarexamen. I särskolan finns det 12 lärare och 19 elevassistenter. Även dessa lärare har till övervägande del förskollärar- eller lärarexamen, några är speciallärare respektive specialpedagog. I särskolan finns det också tillgång till talpedagog, sjukgymnast och personliga assistenter. Kompetensutveckling ges genom kommunala insatser och utifrån individuella behov.

Inspektörerna bedömer dessa resurser som bra.

### Materiella resurser

Inspektörerna har granskat tillgången till materiella resurser såsom böcker, skrivmateriel, hjälpmedel, läromedel och datorutrustning. Inspektörerna bedömer att dessa resurser som helhet är ändamålsenliga och bidrar till genomförandet av utbildningen. Skolans idrottssal, liksom dusch- och omklädningsrum, är slitna. Ljudnivån beskrivs av lärare och elever som hög och bollspelsmarkeringarna på golvet saknas till stor del. Inspektörerna bedömer att detta bör uppmärksammas då nuvarande förhållanden kan försvåra möjligheterna att genomföra utbildningen i ämnet idrott och hälsa. Skolgården har få lekredskap och elevernas möjligheter, särskilt de med funktionshinder, att aktivera sig är begränsade. Rektorn arbetar denna termin med att iordningsställa ett uppehållsrum för de äldre eleverna. I anslutning till det kommer det att finnas ett nytt skolbibliotek. Upprustning av skolgården får vänta till följd av ekonomiska skäl och ett pågående arbete med att åtgärda fuktskador i en av skolbyggnaderna. Inspektörerna ser det som positivt att skolan nu ordnar aktivitetsmöjligheter på rasterna för äldre elever men även övriga elever behöver ha möjlighet till meningsfull aktivitet under raster och lektionsuppehåll.

### Sammanfattning

De materiella resurserna bedöms till övervägande del vara bra men elevernas möjligheter till meningsfull aktivitet på skolgården och behovet av renovering av idrottssalen behöver uppmärksammas. Undervisningen i språkval bör ses över. Skolan bör även analysera verksamheten med svenska som andraspråk och se till att elever som behöver sådan undervisning får det. Slutligen bör skolans information om fortsatta utbildningsmöjligheter förbättras.

I grundskolan måste eleverna få den garanterade undervisningstid de har rätt till och verksamheten utformas så att eleverna ges förutsättningar att nå målen i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2006-06-20 | Stockholm |

Anna Löfström  
Gunnel Eriksson